

MODELAT GRANÍTIC A RIUDARENES

XAVIER FÀBREGAS I COMADRAN

Blocs superposats

INTRODUCCIÓ

En la seva *Geografia de Catalunya (I)*, Solé i Sabarís et al. (1958) expliquen que el Sistema Mediterrani engloba dues serralades orientades NE-SW, la de Marina (E) i la Prelitoral (W), separades per la Depressió Prelitoral, llarga i estreta, una fossa típica que abarca les comarques de la Selva, el Vallès, el Penedès i el Camp de Tarragona.

A *Geografia de Catalunya (II)*, Solé i Sabarís et al. (1964) descriuen que la comarca de la Selva està formada per tres sectors: un de molt muntanyós de la Serralada Prelitoral (meitat N i NW), un de plana baixa enfonsada entre muntanyes (centre) i un de costa, amb relleus de la Serralada Litoral (SE).

El Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge de l'Estany de Sils, la Riera de Santa Coloma i els Turons de Maçanet (Carceller et al., 1998), defineix la depressió de la Selva com a una conca tectònica amb basament paleozoic, d'uns 200 km² d'extensió. Afegeix que entre els pobles de Sils, Vidreres i Maçanet es situa una petita subcubeta diferenciada de la resta de la depressió, on es presenten fenòmens d'endorreisme.

Segons el CCLS (2006) els principals volcans de la depressió de la Selva són els de:

- Caldes de Malavella.
- L'Esparra, Riudarenes i Sils.
- Maçanet de la Selva i Vidreres.
- La Crosa.
- Serralada Litoral: Tossa, Lloret, Blanes i Fogars de la Selva.

Al nord de Riudarenes, al terme municipal de Santa Coloma de Farners, les roques plutòniques han desenvolupat uns paisatges granítics, amb una varietat de formes de relleu característiques (Roqué et al., 1994). Al Montseny, a

l'entorn de Santa Coloma de Farners i a la serralada Prelitoral, també es troben algunes d'aquestes roques i a Hostalric, restes de l'activitat ígnia (CCLS, 2006). A l'Esparra, apareixen colades basàltiques i basanítiques (Roqué et al., 1994) i també en altres indrets de Riudarenes, algunes d'aquestes formacions granítiques. A l'est de la comarca, Veí et al. (2003) descriuen un itinerari geològic per Caldes de Malavella.

Els pagesos i la gent de la Selva però, parlen simplement de gresa (gresa cremada -rogenca- (Fàbregas, 2020); anomenat al Maresme, sauló) al bosc (a la muntanya), de terra prima o grossa als camps del pla, de la terra negra d'estany i també de les antigues pedreres de cada mas -cada masia en tenia una, per fer i refer la seva casa- (Figueras, 2020).

L'objectiu d'aquest treball es presentar una mostra d'algunes d'aquestes formacions granítiques, dels boscos de Riudarenes, segons la classificació de Roqué et al. (1994). Nota: la majoria de fotografies d'aquest document estan fetes a l'hivern; alguna però a l'estiu.

Pedrera en un dels Turons de Maçanet (2022). A sobre, al fons, l'ermita d'Argimon i a la dreta, Sant Miquel de les Formigues. L'alzina és la planta típica dels turons de Maçanet

Afloraments rocosos en el vessant sud d'un dels Turons de Maçanet (estiu 2022)

Terra negra d'estany (Maçanet, estiu 2022)

EL MODELAT GRANÍTIC A RIUDARENES

Les formes granítiques es divideixen en:

- Macroformes (> 100 m.):
 - Convexes:
 - Doms: formes en cúpula.
 - Prominències rocoses arrodonides: campaniformes-
aplanades:

- Prominències rocoses irregulars:

- Torres rocoses.
- Boles: caos o zona de boles, bola aïllada.

Bola encara mig enterrada

Bola (desplaçada de la seva ubicació original)

- Roques en dors de balena: parcialment enterrades, de forma circular o el·líptica:

- Boles partides: per obertura d'una o de més diàclasis.

Bola abans de partir-se

- Blocs: de geometria paral·lelepèdica; arrodonits, irregulars.
Bloc arrodonit:

Bloc (desplaçat de la seva ubicació original)

Bloc (desplaçat de la seva ubicació original)

- Tors: blocs apilats.
 - Pedres cavalleres: boles o blocs al cim d'altres pedres.
- Còncaves:
 - Coves en caos de boles (< 1m fondària).
- Mesoformes (mides intermèdies).
- Microformes (< 1m):
 - Convexes:
 - Bossocs o pseudorellons: protuberàncies el·lipsoïdals de formes arrodonides (de 5-30 cm de diàmetre).
 - Nervacions.
 - Planes:
 - Esquerdes poligonals: enreixat poligonal de fractures.
 - Còncaves:
 - Cassoletes d'erosió. Finalment són colonitzades per la vegetació. Els gossos les saben i les recorden i hi van a beure aigua:

- Gorgs: al fons de torrents.
- “Taffoni”.
- Alvèols i nius d’abella: similars a l’anterior, però més petits.
- Canaleres: petites depressions allargades que canalitzen l’aigua d’escorrentia. Secció en V o en U:

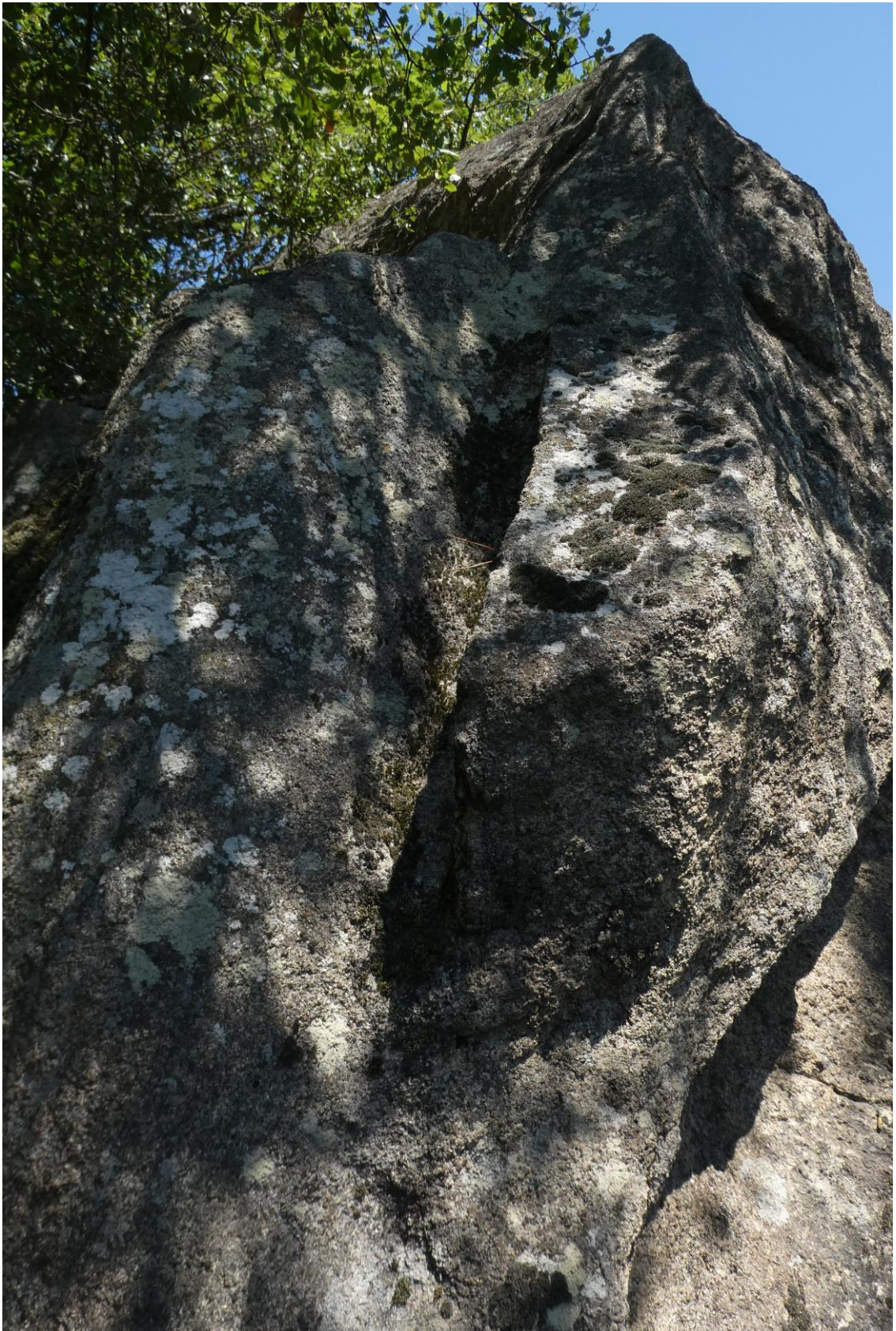

- Estries: similar a l'anterior, però en parets inclinades o verticals:

Xavier Fàbregas i Comadran, 2022

- Constructives:
 - Dipòsits de sílice: similars a les estalactites i estalagmites dels materials calcaris, però més petits.

Roca de gresa: els cabirols del país, a l'estiu, també tenen la capa amb aquesta mateixa tonalitat rogenca

REFERÈNCIES

CARCELLER I ROQUÉ X. ET AL. 1998. Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge de l'Estany de Sils, la Riera de Santa Coloma i els Turons de Maçanet. Departament de Medi Ambient. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

https://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/patrimoni_natural/senp_catalunya/el_sistema/plans_especials_de_proteccio_del_medi_natural_i_del_paisatge/plans_aprovats_definitivament/articles/estany_sils_riera_santa_coloma_turons_macanet.pdf

CONSELL COMARCAL DE LA SELVA-DIPUTACIÓ DE GIRONA. 2006. Diagnosi territorial de la comarca de la Selva. Memòria descriptiva. Agenda 21 Comarcal. Santa Coloma de Farners.

https://www.cilma.cat/wp-content/uploads/agenda21/A21%20CC_La%20Selva/DIAGNOSI_GENERAL_PACS.pdf

FÀBREGAS I COMADRAN X. 2020. Memòria oral de los chopos I.

https://ddd.uab.cat/pub/estudis/2020/236978/MFD_mop_a2020v1.pdf

FIGUERAS ROCA N. 2020. Comunicació personal.

ROQUÉ C., PALLÍ LL., CAPELLÀ I. 1994. El modelat granític del terme municipal de Sta. Coloma de Farners. Col·lecció Dialogant amb les pedres, 2. Àrea de Geodinàmica. Universitat de Girona. Girona.

SOLÉ I SABARÍS LL. ET AL. 1958. Geografia de Catalunya. Geografia general. Vol. I. Enciclopèdia Catalana Aedos, 4. Aedos. Barcelona.

SOLÉ I SABARÍS LL. ET AL. 1964. Geografia de Catalunya. Geografia comarcal. Vol. II. Enciclopèdia Catalana Aedos, 5. Aedos. Barcelona.

VEHÍ ET AL. 2003. Itinerari geològic per Caldes de Malavella. Col·lecció Dialogant amb les pedres, 11. Àrea de Geodinàmica externa. Universitat de Girona. Girona.

Molsa i fullaraca a l'hivern, sobre la superfície d'una roca

Antiga pedrera particular: al fons s'observa aigua embassada (és estiu). Quan plou s'omplen

Paret d'una antiga pedrera particular

Les boles i els blocs serveixen per barrar camins i accessos